

názory & vzdělávání

Wilfried
Martens Centre
for European Studies

Migrace - přehled za duben 2020

Vít Novotný

(Pozn.: Přeloženo z anglického originálu a některé části jsou zkráceny; informace v přehledu pocházejí z drtivé většiny z veřejných zdrojů, autor je pouze kategorizuje)

názory & vzdělávání

Wilfried
Martens Centre
for European Studies

Obsah

OBECNÉ	3
POSTOJ EPP K AZYLU A MIGRACI	3
NOVÝ PAKT O MIGRACI A AZYLU	5
ODMÍTNUTÍ PŘÍSTUPU NA ÚZEMÍ A SCHENGENSKÁ PRAVIDLA	5
ZPĚTNÉ PŘEPRAVY	6
KRIZE NA HRANICI EU-TURECKO	6
Turecká opatření	6
Řecká opatření	6
Opatření členských států EU a institucí EU	7
Prohlášení EU-Turecko a budoucí spolupráce v oblasti migrace	7
AZYL.....	7
NELEGÁLNÍ MIGRACE A ŘÍZENÍ HRANIC.....	8
PRACOVNÍ MIGRACE	9

OBECNÉ

31. března 2020 v důsledku viru SARS-CoV-2, který způsobuje chorobu COVID-19, Eurocontrol oznámil celkové snížení počtu letů o 86,1 %, což je o 25 948 letů méně, než bylo vloni touto dobou. Celkový provoz osobní dopravy se téměř snížil na nulu, zbývající lety se převážně omezovaly pouze na cargo a repatriace.

Server Politico poskytl podrobný popis toho, jak hraniční krize mezi EU a Tureckem v březnu tohoto roku částečně zabránila Evropské komisi a vládám členských států soustředit se na problémy s COVID-19. „Pokud se von der Leyenová a Michel zaměřili na migraci, je to hlavně proto, že to chtěli jejich šéfové - 27 hlav států a vlád EU," uvedl vysoký představitel EU.

Nejméně devět desetin (91 %) světové populace, tj. 7,1 miliardy lidí, žilo v dubnu v zemích s omezeními ohledně cestování mimo svoji zemi. Podle analýzy Pew Research Center žije v zemích s hranicemi zcela uzavřenými zhruba 3 miliardy lidí, což je 39 %. V Evropě jsou výjimkami Spojené království, Nizozemsko a Bělorusko jako země, které na hranicích neprovedly omezení.

Globální ekonomická aktivita a pravidelná přeshraniční mobilita bude trvat několik let, než se vrátí na úroveň před krizí. Dokonce i ve scénáři, kdy bude účinná vakcína celosvětově dostupná do roku 2021, přetrvává strach z přeshraničního šíření choroby.

Po celém světě přitom probíhá obrovský masový přesun lidí. Miliony lidí se vracely domů, a jsou při tom ohroženi pandemií. Patří sem nelegální migranti do nestabilních regionů s nedostatečnou zdravotní péčí: od Íránu zpět do Afghánistánu a Pákistánu; z východní Libye zpět do Čadu, Nigeru, Egypta a Alžírsko atd.

Abychom se dostali zpět k volnějšímu režimu, budou vyžadovány přísnější globální normy pro screening zdravotního stavu a sledování nemocí v přístavech, na letištích, v cestovním ruchu a při celních procedurách.

S celosvětovým zmrazením vydávání víz bude mobilita mezi rozvinutým a rozvojovým světem podobná železné oponě. To povede k nové poptávce po pašeráckých službách nelegálních migrantů.

POSTOJ EPP K AZYLU A MIGRACI

29. dubna v Evropském parlamentu Evropská lidová strana (EPP) zveřejnila svůj společný postoj k azylu a migraci. Hlavní body:

- Migrace byla a bude pro Evropu jednou z definujících výzev a příležitostí.

-
- Členské státy v první linii nesou nepřiměřenou zátěž. Vzhledem ke své geografické poloze jsou hlavním vstupem do Evropy.
- Migrační politika EU musí rozlišovat mezi lidmi hledajícími ochranu a ekonomickými migranty.
- Členské státy si ponechávají výlučnou pravomoc rozhodovat o tom, kdo může zůstat na jejich území a kdo by se měl vrátit, což odráží také absorpční kapacitu členských států a Unie jako celku.
- Úzká spolupráce a zapojení se třetími zeměmi jsou i nadále klíčem k zamezení pašování migrantů.
- Účinná ochrana vnějších hranic EU je předpokladem řádného fungování schengenského prostoru a zrušení dočasných kontrol na vnitřních hranicích.
- Systémy návratu členských států musí fungovat koordinovaně.
- Spolupráce se třetími zeměmi by měla být vzájemně prospěšná. Nedostatečná spolupráce se zeměmi původu a tranzitu by měla vést ke snížení spolupráce a podpory, aniž by to mělo dopad na humanitární pomoc.
- EU by měla zajistit, aby v budoucnu byla většina žádostí o azyl podána mimo Unii. Členské státy by měly být schopny zajistit přezkoumání přípustnosti nebo přezkoumání věci samé, což by umožnilo, aby se o těchto žádostech rozhodovalo na vnějších hranicích.
- Fungující společný evropský azylový systém (CEAS) závisí na solidaritě mezi všemi členskými státy. Reformovaný CEAS by měl členskými státy umožnit, aby se staly součástí rámce EU, kde mezi nimi jsou spravedlivě rozděleni přicházející žadatelé o azyl, čímž se zmírní tlak států prvního vstupu. Členské státy, které se zdráhají účasti v tomto rámci, musí významně a hmatatelně přispět prostřednictvím jiných forem smysluplné solidarity.
- EU by měla v rámci soudržné „strategie pro Afriku“ obnovit diskusi o regionálních platformách pro vylodění na obou stranách Středozemního moře, kde mohou být žadatelé o azyl bezpečně přijímáni a jejich žádosti mohou být posuzovány účinným, důstojným a humánním způsobem.
- Dohoda mezi EU a Tureckem do začátku letošního roku výrazně snížila migrační tlak na Evropu. Uzavřením podobných dohod s tranzitními zeměmi a zeměmi původu lze zabránit nelegální migraci, zatímco velký počet migrantů může využívat finanční podpory v zemích původu nebo tranzitu.
- Při přesídlování uprchlíků, legální migraci a integraci migrantů je třeba respektovat kompetence členských států.

-
- EU musí zlepšit pravidla migrace a hledat způsoby, jak přilákat manuální pracovníky, jakož i vysoce kvalifikované legální migranty a podnikatele.
- Vyzýváme k novému přístupu k integraci, který se zaměří na sociální začleňování a začlenění na trh práce, poskytování jazykových a integračních kurzů, se zvláštním zaměřením na migrantky a jiné zranitelné osoby a na řešení problémů městských ghett.

NOVÝ PAKT O MIGRACI A AZYLU

Komisařka pro spravedlnost a vnitřní věci Ylva Johanssonová potvrdila, že pokračuje práce na novém paktu o migraci a azylu. Měl by obsahovat povinný mechanismus solidarity, a to nejen s ohledem na uprchlíky, ale také celkové řízení migrační politiky.

Podle serveru Politico vydali ministři vnitra Německa, Francie, Španělska a Itálie společný návrh, jehož cílem je uvolnění azylu v rámci celé EU.

- Plán „musí vytvořit závazný mechanismus pro spravedlivé rozdělení podle konkrétních kritérií, zejména pokud je členský stát pod nepřiměřeným tlakem“.
- Země EU mohou výjimečně nabídnout jiná opatření solidarity, alternativu k přijetí žadatelů o azyl“.
- U všech žadatelů o azyl, kteří chtějí vstoupit do EU, by měla být povinná předběžná kontrola, včetně bezpečnostních, zdravotních a identifikačních kontrol
- Měl by existovat „aktualizovaný a rozšířený seznam doložek pro prohlášení [nepřípustnosti] žádostí“.

ODMÍTNUTÍ PŘÍSTUPU NA ÚZEMÍ A SCHENGENSKÁ PRAVIDLA

8. dubna vyzvala Evropská komise členské státy schengenského prostoru a přidružené státy schengenského prostoru, aby prodloužily dočasné omezení pro cesty do EU do 15. května. Zkušenosti členských států a dalších zemí vystavených pandemii ukazují, že opatření uplatňovaná v boji proti šíření viru vyžadují, aby byla účinná více než 30 dnů. Komise požaduje koordinovaný přístup k prodloužení, protože opatření na vnějších hranicích mohou být účinná pouze tehdy, budou-li prováděny všemi státy EU a schengenskými státy na všech hranicích, se stejným konečným datem a jednotným způsobem.

Francie se rozhodla rozšířit své hraniční kontroly, které jsou již léta zavedeny kvůli přetrvávající hrozbě terorismu do 31. října.

15. dubna vydala Evropská komise ve spolupráci s předsedou Evropské rady evropský plán postupného zastavení pandemie. Kontroly na vnitřních hranicích by měly být zrušeny koordinovaným způsobem. Jakmile bude epidemiologická situace v pohraničních regionech dostatečně konvergentní, měla by být odstraněna cestovní omezení a hraniční kontroly. Vnější hranice by měla být znovu otevřena ve druhé fázi a měla by brát v úvahu šíření viru mimo EU.

Anna Knollová a Amanda Bisongová v komentáři k Evropskému středisku pro řízení rozvojové politiky napsali: „Počáteční reakce probíhala podobným způsobem jako v případě migrační krize z roku 2015. Nejprve nekoordinovaným způsobem členskými státy EU, poté následovala EU, která uzavřela vnější hranice s cílem chránit schengenský prostor a dohnat koordinaci.

Podle názoru Aleny Kudzko, ředitelky Politického institutu GLOBSEC, se mohou dočasná opatření zavedená za účelem kontroly šíření pandemického rizika COVID-19 stát trvalými.

ZPĚTNÉ PŘEPRAVY

Podle Evropské komise se díky konzulární spolupráci EU dostalo domů 500 000 občanů. Prostřednictvím mechanismu EU v oblasti civilní ochrany bylo za pomoci 200 letů navráceno více než 45 000 občanů EU.

KRIZE NA HRANICI EU-TURECKO

Turecká opatření

3. dubna turecký ministr vnitra Suleyman Soyly prohlásil, že asi 5 800 migrantů čekajících na hraničním přechodu v severní provincii Edirne bylo přes noc přesunuto z oblasti a odvezeno do migračních center v devíti provinciích jako preventivní opatření proti COVID-19. Soyly také varoval, že to neznamená změnu turecké politiky vůči migrantům. "Až skončí tato epidemie, nezabráníme tomu, kdo chce odejít."

Řecká opatření

30. března řecká vláda oznámila, že země nebude prodlužovat pozastavení žádostí o azyl a slíbila zpřísnění bezpečnosti na hranicích.

Řecký ministr Giorgos Koumotsakos uvedl, že turecké úřady nereagovaly na řecké výzvy, když byly lodě zadrženy u tureckého pobřeží. Dále také v rámci on-line konference pořádané WMCES <https://bit.ly/3bnSnMH> připomněl, že vláda přijímala propracovaná opatření k oddělení původního obyvatelstva a různých skupin migrantů,

aby se zabránilo propuknutí choroby. To se povedlo především na ostrovech. Mezi 2. - 6. dubnem byla vyhlášena karanténa v několika uprchlických táborech na řecké pevnině.

Opatření členských států EU a institucí EU

Ve společném dopise vyzvalo 50 poslanců (CDU) předsedkyni Evropské komise Ursulu von der Leyenovou k přijetí dětí z uprchlických táborů z Řecka. "V uprchlických táborech hrozí katastrofa, jakmile tam vypukne nemoc Covid-19." Také předsedkyně SPD Saskia Eskenová požadovala, aby Německo splnilo svůj slib a přijmulo děti z řeckých uprchlických táborů. Osm zemí EU – včetně Německa – se v březnu dohodlo na přijetí celkem 1600 dětí.

Lucembursko přijalo 12 nezletilých osob bez doprovodu. Do Německa přiletělo 47 nezletilých. Evropská komise se zavázala pomáhat při evakuaci až 1600 nezletilých uprchlíků bez doprovodu, kteří jsou v současné době v Řecku.

Rakousko nabídlo dodávat Řecku 181 ubytovacích a sanitárních kontejnerů, aby zmírnilo přeplnění v uprchlických táborech. „EU bude samozřejmě spolufinancovat náklady na dopravu těchto kontejnerů do země,“ uvedl mluvčí Evropské komise.

Prohlášení EU-Turecko a budoucí spolupráce v oblasti migrace

Podle Daily Sabah řecký premiér Kyriakos Mitsotakis zaslal dopis francouzskému prezidentu Macronovi a německé kancléřce Merkelové, v němž žádal, aby EU zavedla finanční mechanismus, který by Turecku nabídl více finančních prostředků na péči o uprchlíky [Poznámka: Není jasné, zda se dopis týkal současné dohody o migraci nebo budoucí migrační spolupráce s Tureckem.]. Turecké ministerstvo zahraničí uvedlo, že řecká žádost je „produktem mimořádně pokřiveného a nemorálního myšlení“, připomínajícího „že Turecko dosud utratilo 40 miliard dolarů za 4 miliony uprchlíků, které hostí.“

AZYL

16. dubna vydala Evropská komise „COVID-19: Pokyny pro provádění příslušných ustanovení EU v oblasti azylových a návratových řízení a přesídlení“. Pokyny vyžadují dodržování právních předpisů EU, včetně Listiny základních práv. Registrace a zpracování žádostí by mělo pokračovat. Měla by být povolena maximální flexibilita, pokud jde o lhůty a dobu zpracování a přezkumu. Komise doporučuje, aby bylo možné podávat žádosti o azyl prostřednictvím formuláře buď poštou, nebo nejlépe online. Komise doporučuje, aby členské státy využívaly k provádění azylových rozhovorů videokonference. Totéž platí pro „dublinké rozhovory“ pro předávání žadatelů o azyl mezi zeměmi EU. Komise v dokumentu vybízí členské státy, aby zvážily nové způsoby,

jak udržet své programy. Vracení nelegálních migrantů, kteří se rozhodli dobrovolně opustit území EU, by mělo být i nadále aktivně podporováno a propagováno.

EUobserver uvedl, že téměř polovina ze zhruba 600 lidí v uprchlickém táboře v Ellwangu v Bádensku-Württembersku byla pozitivní na test Covid-19, přesto byla „nucena sdílet zařízení se všemi ostatními“.

Podle Martina Wagnera a Caitlina Katsiaticase z ICMPD se „COVIDu-19 podařilo to, co se teroristickým útokům, migrační krizi 2015–2016“ ani nejsilnějším kritikům společného evropského azylového systému nepodařilo - za pár týdnů úplně pozastavil celý azylový systém. Krize dále zvětšuje počet nevyřízených případů azylu v EU a státech přidružených k Schengenu. Většina azylových služeb omezila nebo ukončila poskytování osobních služeb a snažila se přesunout procesy tam, kde je to možné. Krize dále zvětšuje počet nevyřízených případů žádostí o azyl.

Dne 2. dubna Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že „tím, že Polsko, Maďarsko a Česká republika odmítly dodržet dočasný mechanismus přemístění žadatelů o mezinárodní ochranu, nesplnily své povinnosti podle práva Evropské unie.

- Soudní dvůr dospěl k závěru, že došlo k porušení ze strany tří členů. Dotčené státy, rozhodnutí Rady přijaté [v září 2015] za účelem povinného přemístění 120 000 žadatelů o mezinárodní ochranu z Řecka a Itálie do ostatních členských států Evropské unie.
- Soudní dvůr zjistil, že Polsko a Česko nesplnily své povinnosti podle předchozího rozhodnutí, které Rada přijala za účelem dobrovolného přemístění 40 000 žadatelů o mezinárodní ochranu z Řecka a Itálie. Maďarsko naopak nebylo vázáno opatřeními pro přemístění stanovenými v uvedeném rozhodnutí.

NELEGÁLNÍ MIGRACE A ŘÍZENÍ HRANIC

Agentura Frontex oznámila, že v březnu klesl počet nelegálně překročení hranic na hlavních migračních trasách Evropy téměř o polovinu oproti předchozímu měsíci na 4 650. Celkový počet nelegálně překročení hranic za první čtvrtletí však dosáhl 24 500, což představuje nárůst o 26 % ze stejného období z roku 2019.

Lodě s migranty dále vyplouvají z Libye do Evropy. 9. dubna mezinárodní organizace IOM oznámila, že mezi 1. a 9. dubnem odplulo z Libye nejméně šest lodí s přibližně 500 lidmi. Ve stejném období přijelo do Itálie 177 dalších migrantů a do Španělska 248.

7. dubna italská vláda prohlásila své přístavy za „nebezpečné“ z důvodu pandemie koronaviru. Povolení přistání záchranných člunů s migranty není povoleno až do konce mimořádné situace.

Stejně tak maltská vláda uvedla, že kvůli pandemii COVID-19 nemůže zaručit záchranu migrantů a neumožní další vylodění zachráněných osob. Vláda ve svém prohlášení uvedla, že na Maltě nebude povoleno žádné další přijímání migrantů, bez ohledu na to, zda byli migranti zachráněni plavidly nevládních organizací nebo jinými plavidly.

Kritici obvinili, že státy EU věděly o lodích v nouzi na moři mezi Maltou a Itálií, ale nezasáhly. 15. dubna bylo oznámeno, že bylo nalezeno pět přistěhovalců a sedm zmizelo. Předpokládá se, že migranti zemřeli na vyčerpání a dehydrataci.

Podle Deutsche Welle francouzská pomocná skupina Lékaři bez hranic ukončila své záchranné operace ve Středoziemním moři po neshodách se svým operačním partnerem SOS Mediterranee o tom, jak postupovat při pandemii.

PRACOVNÍ MIGRACE

Země po celém světě se snaží zajistit pracovní síly pro zdravotnictví a výrobu potravin. Aby se zabránilo kritickým ztrátám na úrodě, vlády zkoumají kombinaci tří opatření, z nichž dvě se dotýkají imigrační politiky:

- umožnit přemístění obyvatel, aby mohli převzít tyto role;
- rozšíření pobytu již přítomných zahraničních sezónních pracovníků;-
- udělování výjimek pro přijímání zahraničních sezónních pracovníků.

V rámci třetí strategie 30. března vyzvala Evropská komise členské státy, aby sezónním pracovníkům umožnily cestovat v rámci statusu nezbytných pracovníků. Nicolas Schmit, komisař pro zaměstnanost a sociální práva, uvedl: „Tisíce žen a mužů, kteří tvrdě pracují, aby nás udrželi v bezpečí, zdraví a při dostatku potravin, musí překročit hranice EU, aby mohli pracovat. Je naší kolektivní odpovědností zajistit, abychom jim nebránili v jejich pohybu, a zároveň učinili veškerá preventivní opatření, aby nedošlo k dalšímu šíření pandemie“. Mezi příklady povolání, pro které je pokračující volný pohyb v EU považován za nezbytný, patří odborníci ve zdravotnictví, pracovníci v oblasti péče o děti a starší osoby, vědci ve zdravotnických odvětvích, odborníci potřební k instalaci kritických zdravotnických prostředků, hasiči, policisté, pracovníci v dopravě atd.

Komisař EU pro zemědělství Janusz Wojciechowski 15. dubna uvedl, že „problém získávání sezónních pracovníků se výrazně zlepšil“ díky tzv. „zeleným koridorům“, které umožňují volný pohyb zboží a pracovníků přes hranice EU.

2. dubna Německo zrušilo svůj předchozí zákaz sezónních zemědělských pracovníků vstupujících do země a oznámilo, že farmy mohou přivést 80 000 pracovníků. Tento krok znamenal obrat o 180 stupňů, ještě před týdnem totiž německá vláda sezónním

názory & vzdělávání

Wilfried
Martens Centre
for European Studies

pracovníkům příjezd do Německa zakázala. Vláda navíc vyzvala k tomu, aby byli přijímáni pracovníci z řad nezaměstnaných, studentů, žadatelů o azyl a dalších dělníků.

Očekává se, že pracovníci sklizně přijdou hlavně z Rumunska a Polska.

V normálním roce Německo obvykle potřebuje asi 300 000 sezónních pracovníků.

Podle Guardianu tisíce rumunských a bulharských žen zamířily do rakouských domovů pro seniory.

Spojené království, inspirováno Německem, zajistilo speciální charterové lety z Bukurešti, aby přivezly stovky pracovníků na své farmy poté, co výzva „nakrmit národ“ podpořená tajemníkem životního prostředí Georgem Eusticem nedokázala získat dostatek britských pracovníků. Za konkrétní lety platí tamní asociace pěstitelů.

Britský zemědělský průmysl potřebuje ke sklizni ovoce a zeleniny až 90 000 pracovníků.

názory & vzdělávání

Wilfried
Martens Centre
for European Studies

O autorovi: Vít Novotný je vedoucí výzkumný pracovník a expert na migraci v Centru pro Evropská studia Wilfrieda Martense

Ke stažení dostupné na: <http://www.top-az.eu/ke-stazeni>

TOPAZ ani WMCES nenesou žádnou odpovědnost za fakta či názory vyjádřené v tomto textu. Publikované názory nutně nesdílí TOPAZ ani WMCES. Zodpovědnost za výběr zpráv a statí leží na autorovi.